

Nincs párja Európában

2010 március 05. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot.

Szobroknak néztem, lovasokat láttam alakjaikban – bár az egyik lónak csak három lába van –, s ezért úgy is fényképeztem azt a két akvamanilét (az akvamanile fémből készült, állatot ábrázoló középkori vízöntő edény), mintha ónadások között poroszkáló vadászokat ábrázolnának, amelyekre méltán büszkéek lehetünk. Ennek egyik oka, hogy ezek a középkori bronzművéség legszínesebb, legérdekesebb emlékei. De ami még fontosabb: a Nemzeti Múzeum két, lovas vadászt ábrázoló edénye különleges helyet foglal el az európai akvamanilék között.

„Nagyon kevés hasonló maradt fenn, lényegében egy hat tárgyból álló, szorosan összetartozó kis csoport – írja Lovag Zsuzsa régész, művészettörténész. – Mindegyik lovon ülő vadászt ábrázol, legfontosabb – a többi, keleti és nyugati akvamanilétől egyaránt eltérő – ismertetőjegyeik közül legfeljebb egy-egy hiányzik valamelyiken. Ezek a közös jegyek: a lovas nagy, alul csúcsba futó pajzsa, a szájához emelt vadászkuvert, a ló nyakán domborművesen megmintázott futó nyúl és a nyereg mögött, a ló farán álló kis kutyafigura.

A hat lovas akvamanile közül kettő (a most, illetve a múlt héten bemutatott – M. Z.) Magyarországon került elő. Egy harmadikat ugyancsak a középkori Magyarország területén, egy felvidéki Árpád-kori falusi templom romjai között találtak meg, ma a besztecerbányai múzeumban van. (Ezekon kívül még egynek biztos a lelőhelye, Svédországban találták. A leningrádi és a koppenhágai lovasok ismeretlen helyről kerültek múzeumba.)

A tárgyak készítésének a meghatározásában jó támpontot jelent a lovasok viseletének, fegyverzetének, a lószerszámnak az ábrázolása. Az itteni, a kisjenői lovas kúpos sisakja, a csoport majd minden tagján megtalálható dudoros, hosszú normann pajzs, az alacsony, félkörös kápájú nyereg és a rövid, tüskés sarkantyú együttes előfordulása a XII. századra mutat. De ha körülnézünk a XII. században készült európai akvamanilék között, lovasainknak sehol sem találjuk párját.”

Egy másik, fontos észrevétel: „Ilyen lovasokat ábrázoló edényeket ebben a korban sehol sem találunk. De lovakat igen. Mégpedig hasonló, széles szűgű, rövid lábú, ívelt, vastag nyakú és – mint a kisjenői – berakással díszített vagy mandula alakúra formált szemű lovakat. Ezek Dagesztánból, Perzsiából és a Kaukázus vidékéről származnak, s az akvamanilék módjára üregesen öntött füstölőedények. Ezekből megállapítható tehát, hogy lovasaink egész megjelenésében a perzsi, kaukázusi fémművéség elemei keverednek a sztyeppi nomád hagyományokkal és az európai fegyverzet ábrázolásával. Ennek a három összetevőnek a XII. században csak egy

találkozási pontja lehetett, a középkori Magyarország.”

Ez az a „pont”, ahol élünk, és ami érthetővé teszi, miért született itt a honfoglalás kora óta máig annyi új és annyi más.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló